

Financiële effectentoets implementatie Drinkwater-richtlijn

Financiële effectentoets van de implementatie van de nieuwe Europese Drinkwaterrichtlijn in het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving

Financiële effectentoets implementatie Drinkwaterrichtlijn

Financiële effectentoets van de implementatie van de nieuwe Europese Drinkwaterrichtlijn in het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving

Auteurs

Bevat persoonsgegevens

Bevat persoonsgegevens

Bevat persoonsgegevens

Sira Consulting B.V. is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoeksresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Sira Consulting B.V.. Sira Consulting B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Doelstelling en uitgangspunten	5
2.1	Doelstelling	5
2.2	Uitgangspunten	5
2.3	Doelgroep en interviews	6
3	Wijzigingen en effecten	8
3.1	Risicogebaseerde benadering	8
3.2	Geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën	14
3.3	Aanpassing kwaliteitseisen drinkwater	15
3.4	Monitoring en aandachtstoffenlijst	17
3.5	Derogaties	18
3.6	Voorkomen lekverliezen	19
3.7	Toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water	19
3.8	Consumentenbescherming en gegevensverzameling	20
4	Bedrijfseffectentoets	22
4.1	Algemeen	22
4.2	Regeldrukeffecten	22
4.3	Innovatie-effecten	23
4.4	Markteffecten	24
4.5	Overige bedrijfseffecten	24
5	Conclusie	25
 Bijlagen		
I	Regeldruk en het SKM	28
II	Toelichting gehanteerde tarieven decentrale overheden	32

1 Inleiding

De regelgeving rondom drinkwater wordt vanuit Europa aangestuurd door middel van de Drinkwaterrichtlijn. De huidige EU Drinkwaterrichtlijn dateert van 1998 en is sindsdien eenmaal beperkt gewijzigd ten aanzien van monitoringsvoorschriften. De Richtlijn is nu herzien. De aanpassingen betreffen onder andere:

- Winningen van geringe omvang waren in de huidige situatie onderbelicht, omdat hier geen rapportageplicht voor gold, maar ervaren juist regelmatig problemen. In Europa zijn 65 miljoen mensen afhankelijk van kleine winningen.
- Zowel de kwaliteit als de kwantiteit van drinkwaterbronnen staat onder druk. Dit vraagt om een preventieve aanpak en versterking van de relatie met de Kaderrichtlijn Water. De lijst met te controleren stoffen en micro-organismen was verouderd en gaf onvoldoende inzicht in de drinkwaterkwaliteit met betrekking tot nieuwe probleemstoffen.
- Gezondheidskundige eisen voor drinkwaterproducten waren nationaal geregeld. Dit leidde tot risico's voor de volksgezondheid en hindering van de interne markt. Harmonisatie onder de Bouwproductenverordening is in de afgelopen 20 jaar niet gelukt.
- In Europa heeft niet iedereen toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater. Ook is aandacht nodig voor gemarginaliseerde en kwetsbare groepen, zoals Roma en Sinti, vluchtelingen, mensen met financiële problemen en daklozen.
- Burgers willen meer inzicht in drinkwaterkwaliteit, tarieven en het watermanagement. Ook bereikt op EU-niveau een aanzienlijk deel van het geproduceerde drinkwater de klanten niet, door lekkages in de infrastructuur. Dit leidt tot hogere kosten. Lekkages leiden daarnaast tot verontreinigingen en hoger energieverbruik.

Om bovengenoemde redenen is er een nieuwe Drinkwaterrichtlijn (2020/2184). Deze Richtlijn moet worden geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving.

Aanleiding van het onderzoek

De nieuwe Drinkwaterrichtlijn wordt in Nederland geïmplementeerd in onder andere het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Er is ook implementatie in andere wetgeving nodig, maar daarvan worden de effecten niet in dit rapport beschreven. Voor alle nieuwe en gewijzigde Nederlandse regelgeving moeten de te verwachten effecten in beeld worden gebracht. Deze verplichting is vastgelegd in de 'Aanwijzingen voor regelgeving' en het 'Integraal Afwegingskader' (IAK). Als onderdeel van het IAK moeten de financiële en economische bedrijfseffecten¹ van de implementatie van de wijzigingen voor bedrijven, de regeldrukeffecten voor burgers en de bestuurlijke lasten voor (decentrale) overheden worden getoetst. Deze rapportage bevat de bedrijfseffecten en bestuurlijke lasten van de implementatie van de nieuwe Drinkwaterrichtlijn in het Bkl en het Drinkwaterbesluit.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de doelstelling van het project, de gehanteerde uitgangspunten en de doelgroep besproken. In hoofdstuk 3 is beschreven welke wijzigingen er worden voorgesteld aan het Drinkwaterbesluit en het Bkl. Daarnaast is per wijziging beschreven wat hiervan de effecten zijn. In hoofdstuk 4 worden de vragen van de Bedrijfseffectentoets beantwoord. Hoofdstuk 5 sluit af met een conclusie.

---

¹ Het IAK bevat hiervoor de Bedrijfseffectentoets. Deze bevat ook de regeldrukeffecten voor bedrijven.

2 Doelstelling en uitgangspunten

2.1 Doelstelling

De hoofddoelstelling voor het project 'Financiële effectentoets van de implementatie van de nieuwe Europese Drinkwaterrichtlijn in het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving' luidt:

Het inzichtelijk maken van de financiële en economische gevolgen van de implementatie van de nieuwe EU Drinkwaterrichtlijn in het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteitseisen leefomgeving (Bkl) voor bedrijven, burgers en overheden.

Deze hoofddoelstelling valt uiteen in de volgende subdoelstellingen:

1. Identificeren van de wijzigingen die de implementatie van de nieuwe EU Drinkwaterrichtlijn heeft op de vigerende wet- en regelgeving in het Drinkwaterbesluit en het Bkl.
2. Bepalen (kwalitatief en kwantitatief) van de effecten van de wijzigingen voor het bedrijfsleven door het uitvoeren van een bedrijfseffectentoets, inclusief de gevolgen voor de regeldruk.
3. Bepalen (kwalitatief en kwantitatief) van de effecten van de wijzigingen voor de bestuurlijke lasten van (decentrale) overheden.

De regelgeving is niet direct van toepassing op burgers, dus in het rapport worden de gevolgen voor burgers verder niet besproken.

2.2 Uitgangspunten

Bij dit onderzoek zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het concept van de wijzigingen aan het Drinkwaterbesluit en het Bkl en de beschikbare toelichting hierop in de versie van 21 september 2021 van het interbestuurlijk dossierteam is het uitgangspunt van dit onderzoek. Tussen de gebruikte versie en de consultatieversie is de termijn voor het vernieuwen van de risicobeoordeling voor drinkwaterbedrijven aangepast van zes naar vier jaar (zie paragraaf 3.1.2).
- In het onderzoek zijn de volgende financiële effecten onderzocht:
  - Regeldruk (administratieve lasten en nalevingskosten) en financiële kosten van bedrijven, zoals beschreven staat in het 'Handboek meting regeldrukkosten'² en bijlage I.
  - Andere bedrijfseffecten aan de hand van de bedrijfseffectentoets (BET)³
  - Bestuurlijke lasten van overhedenBij het berekenen van regeldrukkosten wordt ervan uitgegaan dat de wet- en regelgeving in Nederland geheel wordt nageleefd door bedrijven en overheden.
- Tarieven. Voor de berekening van de effecten zijn vaste tarieven gebruikt om de tijdsbesteding van de verschillende actoren te vertalen naar kosten. Er is hiervoor gebruikgemaakt van het 'Handboek meting regeldrukkosten'. Dit betreft de tarieven exclusief btw.

² https://www.kcwj.nl/sites/default/files/handboek_meting_regeldrukkosten_v_1-1-2018.pdf

³ https://www.kcwj.nl/sites/default/files/toelichting_vragen_bedrijfeneffectentoets.pdf

- Onderscheid eenmalige en structurele lasteneffecten. In dit onderzoek is onderscheid gemaakt tussen de eenmalige en de structurele lasteneffecten. De eenmalige lasten zijn de noodzakelijke handelingen waar bedrijven alleen bij de inwerkingtreding van de wet mee te maken zullen hebben. Dit betreft bijvoorbeeld de kennisname van de wijzigingen van de regelgeving en het aanpassen van systemen om te kunnen gaan voldoen aan de regelgeving. De structurele lasten zijn de verplichtingen die periodiek terugkomen. Dit betreft bijvoorbeeld de periodieke aanleveringsplicht van data. De eenmalige en structurele lasteneffecten worden apart gerapporteerd.

2.3 Doelgroep en interviews

2.3.1 Doelgroep

In deze paragraaf is kort uitgewerkt wat de doelgroep is van de wijzigingen in het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving. De geraakte groepen kunnen worden ingedeeld in vijf categorieën, provincies, waterbeheerders, producenten van drinkwater, producenten van materialen en chemicaliën en toezichthouders.

Provincies en waterbeheerders

Provincies en waterbeheerders (Rijkswaterstaat en waterschappen) beheren de bronnen waaruit drinkwater wordt gewonnen. Provincies zijn verantwoordelijk voor onttrekkingen van grondwater en waterbeheerders zijn verantwoordelijk voor onttrekkingen van oppervlaktewater.

In totaal zijn er 12 provincies en 21 waterschappen.

Producenten

De producenten bestaan uit de drinkwaterbedrijven en eigen winningen (ook collectieve watervoorzieningen genoemd). De eigen winningen/collectieve watervoorzieningen bestaan uit de volgende categorieën:

- Zeer kleine eigen winningen: Eigen winningen van gemiddeld minder dan 10 m³ per dag en voor gemiddeld minder dan 50 personen.
- Kleine eigen winningen: Eigen winningen tussen gemiddeld 10 en 100 m³ per dag en voor tussen gemiddeld 50 en 500 personen.
- Overige (eigen) winningen: Eigen winningen boven de 100 m³ gemiddeld per dag voor meer dan 500 personen gemiddeld.

In totaal zijn er 10 drinkwaterbedrijven. Bij eigen winningen moet onderscheid worden gemaakt tussen eigen winningen die onder de Drinkwaterwet vallen en eigen winningen die onder de Warenwet vallen. Er zijn naar schatting 480 eigen winningen⁴ die onder de Drinkwaterwet vallen. Dit zijn met name campings en bungalowparken. Daarnaast is er een groep eigen winningen die alleen wordt gebruikt voor voedselproductie. Van deze winningen worden de kwaliteitseisen geregeld in de Warenwet. Deze winningen krijgen geen verplichtingen opgelegd onder het Drinkwaterbesluit waarvan de gevolgen worden onderzocht.

Deze groep eigen winningen is toch relevant voor het onderzoek, omdat provincies en waterbeheerders op grond van het Bkl een risicobeoordeling moeten maken van het onttrekkingsgebied van alle eigen winningen, dus ook de winningen die onder de Warenwet vallen. Grofweg schatten wij in, dat er ongeveer even veel winningen onder de Warenwet vallen als onder de Drinkwaterwet.

---

⁴ Schatting ILT

De eigen winningen die onder de Drinkwaterwet vallen zijn naar schatting met name (95%) zeer kleine en kleine eigen winningen. De eigen winningen onder de warenwet zijn naar schatting bijna allemaal overige eigen winningen.

Producenten van materialen en chemicaliën

Producenten van materialen en chemicaliën produceren reinigingschemicaliën en bijvoorbeeld leidingen waardoor drinkwater wordt vervoerd. Omdat deze zaken effect kunnen hebben op de kwaliteit van drinkwater gelden hiervoor regels vanuit het Drinkwaterbesluit (buiten gebouwen) en het Bouwbesluit (binnen gebouwen).

Het is voornamelijk niet bekend hoeveel producenten van materialen en chemicaliën worden geraakt door de regelgeving, omdat de producenten over het algemeen internationaal opereren en daarom de 'Nederlandse' bedrijven niet gefilterd kunnen worden. In paragraaf 0 wordt op basis van een bestaand onderzoek een benadering gegeven van het aantal producenten die beïnvloed worden door de geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën, dit zijn er 2.206.

Toezicht

ILT houdt toezicht vanuit het Drinkwaterbesluit op drinkwaterproducenten. Vanuit het Bkl is er interbestuurlijk toezicht. Dit betekent dat de provincie toezicht houdt op de waterschappen als die waterbeheerder zijn. ILT houdt dan toezicht vanuit de tweede lijn. ILT houdt direct toezicht op de provincie en Rijkswaterstaat wanneer een van hen waterbeheerder is.

Laboratoria

Laboratoria krijgen vanuit het Bkl en het Drinkwaterbesluit niet direct verplichtingen opgelegd. Dit wordt geregeld in lagere regelgeving. We hebben gesproken met twee laboratoria om inzicht te krijgen in de kosten van meetprogramma's van drinkwaterbedrijven en eigen winningen en de verwachte gevolgen van de aanpassing kwaliteitseisen drinkwater en de monitoring en aandachtstoffenlijst.

2.3.2 Interviews

In Tabel 1 is weergegeven welke partijen zijn geïnterviewd om de effecten in kaart te brengen. Met producenten van materialen en chemicaliën is niet gesproken, omdat het effect op deze bedrijven op basis van de huidige beschikbare wijzigingen slechts globaal kan worden bepaald. Zie paragraaf 3.4 voor meer informatie.

Tabel 1. Verdeling van de interviews

Doelgroep	Aantal interviews
Provincies en waterbeheerders	3
Producenten	
Drinkwaterbedrijven	5
Zeer kleine eigen winningen	0
Kleine eigen winningen	2
Overige eigen winningen	1
Toezichthouder (ILT)	1
Laboratoria	2
Totaal	14

3 Wijzigingen en effecten

3.1 Risicogebaseerde benadering

Artikel 7 van de nieuwe Drinkwaterrichtlijn is een uitbreiding van de bestaande risicogebaseerde benadering. Het verplicht de lidstaten om een risicogebaseerde benadering toe te passen op de onttrekkingsgebieden en de levering, behandeling en distributie van voor menselijke consumptie bestemd water. De risicogebaseerde benadering bestrijkt het hele voorzieningssysteem van het onttrekkingsgebied (de onttrekking, de behandeling, de opslag en de distributie van het water) en bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- Risicobeoordeling en risicobeheer onttrekkingsgebieden
- Risicobeoordeling en risicobeheer gehele watervoorzieningssysteem
- Risicobeoordeling van potentiële risico's huishoudelijke leidingnetten

In sommige gevallen is het onderscheid tussen de verschillende onderdelen niet goed te maken. Er bestaat namelijk overlap in de activiteiten van de verschillende betrokkenen bij de verschillende onderdelen. De provincies voldoen bijvoorbeeld aan de monitoringsverplichting in samenwerking of in overleg met de drinkwaterbedrijven.

Het uitgangspunt voor de beschrijving en behandeling van de drie onderdelen van de risicogebaseerde benadering is de nieuwe Drinkwaterrichtlijn. Bewoordingen zijn gekozen om zo dicht mogelijk bij de informatie uit de Richtlijn te blijven.

3.1.1 Risicobeoordeling en risicobeheer onttrekkingsgebieden (gericht op waterbeheerders en provincies)

Provincies en waterbeheerders (Rijkswaterstaat voor rijkswateren en waterschappen voor regionale wateren) die verantwoordelijk zijn voor een gebied waar een onttrekking is, moeten uiterlijk op 12 juli 2027 een risicobeoordeling uitvoeren van de onttrekkingsgebieden waaruit meer dan 10 m³ per dag of voor meer dan 50 personen water wordt gewonnen. De beoordeling moet minimaal elke zes jaar worden geëvalueerd en waar nodig bijgewerkt. De risicobeoordeling moet bestaan uit de volgende onderdelen:

- een karakterisering van de onttrekkingsgebieden voor onttrekkingspunten;
- de identificatie van (potentiële) gevaren en gevaarlijke gebeurtenissen in de onttrekkingsgebieden en een beoordeling van het risico dat ze kunnen vormen voor de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water;
- passende monitoring in oppervlaktewater of grondwater, of beide, in de onttrekkingsgebieden, of in onbehandeld water, op relevante stoffen en andere parameters.

Daarnaast is de provincie of de waterbeheerder verantwoordelijk voor het risicobeheer. Als het water niet aan de eisen voldoet moet de waterbeheerder passende beheersmaatregelen nemen. Op het moment waarop dit rapport wordt geschreven zijn de eisen nog niet voor elke situatie concreet gemaakt. Voor onttrekkingen van drinkwaterbedrijven wordt aangesloten op de bestaande praktijk van de gebiedsdossiers. Voor onttrekkingen van eigen winningen wordt in 2022 in overleg met de provincies en waterbeheerders een protocol opgesteld. In dit protocol wordt waar mogelijk ook aangesloten op de huidige situatie.

De Kaderrichtlijn Water richt zich op het beschermen van (grond-)waterlichamen. Op grond hiervan worden alle waterlichamen waaruit water wordt onttrokken in beeld gebracht. Op het moment dat er meer dan 100 m³ per dag onttrokken wordt, krijgt het

waterlichaam een drinkwaterfunctie en valt het onder de Drinkwaterrichtlijn. Bij de uitvoering van verschillende onderdelen van de Drinkwaterrichtlijn kan gebruik gemaakt worden van de informatie die is verzameld ten behoeve van de rapportages van de Kaderrichtlijn Water. Een kanttekening daarbij is dat de Drinkwaterrichtlijn een individuele risicobeoordeling van iedere individuele winning vraagt (en dus niet één risicobeoordeling per waterlichaam). Daarnaast vallen bepaalde stoffen niet onder de monitoring van de Kaderrichtlijn water, maar kunnen ze wel een relevant risico meebrengen voor de winning van drinkwater.

Deze wijziging brengt eenmalige lasten met zich mee voor de risicobeoordeling en elke zes jaar structurele lasten voor de evaluatie en het actualiseren van de risicobeoordeling.

Bestuurlijke lasten

Provincies en waterbeheerders

In de huidige situatie maken provincies en waterbeheerders gebiedsdossiers (voor winning voor de openbare drinkwatervoorziening) en feitendossiers (voor industriële winningen voor menselijke consumptie). Dit gebeurt via een gezamenlijk vastgesteld protocol.

Gebiedsdossiers voor winning voor de openbare drinkwatervoorziening

De eisen aan de risicobeoordeling uit de nieuwe Europese Drinkwaterrichtlijn zijn over het algemeen volledig terug te vinden in de gebiedsdossiers en zowel het opstellen van de risicobeoordeling als de monitoring wordt in samenwerking of in overleg met drinkwaterbedrijven uitgevoerd. Provincies en waterbeheerders zijn dit op grond van de Kaderrichtlijn Water verplicht. In de huidige situatie worden ook risicobeheersmaatregelen genomen. De extra lasten zullen daarom voor de provincies en waterbeheerders voor de winningen voor de openbare drinkwatervoorziening beperkt zijn.

Feitendossiers voor winningen voor eigen consumptie

Feitendossiers worden bij de meeste provincies in de huidige situatie alleen gemaakt voor eigen winningen die onder de vergunningplicht van de Waterwet vallen (winningen die minimaal 10 m³ per uur winnen) en voor de industriële winningen die onder de Warenwet vallen. Onder de Kaderrichtlijn Water vallen ook de kleinere winningen waaruit meer dan 10 m³ per dag of voor meer dan 50 personen water wordt gewonnen. Op grond van de Waterwet hebben deze winningen meestal een meldplicht naar de provincie of waterbeheerder, maar geen vergunningplicht. Dit betekent dat niet voor elke eigen winning een feitendossier wordt bijgehouden door de provincie of waterbeheerder.

In enkele provincies wordt de informatie over de eigen winningen waar geen feitendossiers voor zijn opgesteld (meestal de niet vergunningplichtige winningen) verzameld in 'factsheets'. Hierin wordt een globale beschrijving van de winning en de eventuele risico's vermeld. Ten opzichte van een feitendossier is het opstellen van een 'factsheet' een minder belastend proces.

In de praktijk moet worden getoetst of de informatie die provincies en waterbeheerders nu al beschikbaar hebben voldoende is om aan de nieuwe eisen uit het Bkl te voldoen. Voor een gedeelte van de eigen winningen zijn op dit moment feitendossiers beschikbaar waarmee zeer waarschijnlijk aan de eisen van de nieuwe Europese Drinkwaterrichtlijn kan worden voldaan. Voor een ander gedeelte van de eigen winningen zijn deze feitendossiers nog niet beschikbaar, of alleen in de vorm van een 'factsheet'. Voor deze winningen is mogelijk aanvullend onderzoek nodig om de risicobeoordeling van het onttrekkingsgebied op te kunnen stellen.

Het is in de huidige situatie nog niet duidelijk wat de eisen zijn voor de risicoanalyse van de onttrekkingsgebieden voor eigen winningen. Dit wordt in 2022 uitgewerkt in een 'Protocol Risicoanalyse en Risicobeheer' dat wordt gebaseerd op het huidige protocol gebiedsdossiers en is gericht op een proportionele inspanning voor eigen winningen. Bij het

opstellen van het protocol wordt gekeken naar wat er nu wordt gedaan, bijvoorbeeld de 'factsheets'. Het opstellen van één feitendossier voor een eigen winningen die onder de Drinkwaterwet valt, kost ongeveer één tot twee weken tijd⁵. Het is niet zeker of dezelfde eisen gesteld zullen worden en dezelfde kosten zullen gelden voor de kleine, of zeer kleine eigen winningen waar nog geen feitendossiers voor beschikbaar zijn. Op basis van de beschikbare informatie is niet duidelijk of de feitendossiers en de 'factsheets' aan de eisen voor de risicobeoordeling voldoen. Als dit zo is zijn er geen bestuurlijke lasten als gevolg van de opname van de risicobeoordeling in het Bkl. Als de feitendossiers en 'factsheets' moeten worden aangepast om te voldoen aan de eisen van een risicobeoordeling is er sprake van eenmalige nalevingskosten bij provincies en waterbeheerders. Als dit nodig is kost dit naar verwachting gemiddeld niet meer dan een dag per risicobeoordeling.

ILT

De ILT houdt toezicht op de risicobeoordelingen van provincies en Rijkswaterstaat als zij waterbeheerder zijn en op de tweede lijn toezicht op waterbeheerders (provincies zijn direct toezichthouders op waterschappen). De ILT controleert alleen de risicobeoordelingen van de producenten actief. Daarom zijn er geen gevolgen voor de ILT voor dit onderdeel.

3.1.2 Risicobeoordeling en risicobeheer gehele watervoorzieningssysteem (gericht op drinkwaterproducenten)

Alle producenten, behalve die gebruik maken van zeer kleine winningen, moeten op grond van artikel 9 van de Richtlijn een risicobeoordeling uitvoeren van het gehele watervoorzieningssysteem. Daarnaast zijn ze verantwoordelijk voor het beheren van de vastgestelde risico's. De risicobeoordeling bevat:

- een beschrijving van het watervoorzieningssysteem vanaf het onttrekkingspunt, de behandeling, de opslag en de distributie van water tot het leveringspunt;
- een identificatie van de gevaren en gevaarlijke gebeurtenissen in het watervoorzieningssysteem met een beoordeling van de risico's die ze kunnen inhouden voor de gezondheid van de mens via gebruik van voor menselijke consumptie bestemd water.

Op basis van de risicobeoordeling worden risicobeheersmaatregelen vastgesteld en uitgevoerd:

- controlemaatregelen ter preventie en beperking van de vastgestelde risico's;
- controlemaatregelen voor het watervoorzieningssysteem, naast de maatregelen die overeenkomstig artikel 8 voor onttrekkingsgebieden en overeenkomstig artikel 11, derde lid, van de Kaderrichtlijn Water zijn voorzien of genomen;
- een leveringsspecifiek monitoringsprogramma dat is afgestemd op de uitkomsten van de risicobeoordeling;
- bekrachtiging van de doelmatigheid van de toegepaste desinfectiebehandeling en het zo laag mogelijk houden van de vorming van eventuele bijproducten als gevolg van desinfectie;
- verifiëren of de toegepaste materialen, chemicaliën en filtermaterialen die in het watervoorzieningssysteem in contact komen met voor menselijke consumptie bestemd water, voldoen aan de artikelen 11 en 12.

Producenten die gemiddeld tussen 10 en 100 m³ water per dag produceren of aan 50 tot 500 personen leveren kunnen door de lidstaat worden uitgezonderd van de risicobeoordeling. Zij dienen het standaardmonitoringsprogramma uit artikel 13 en Bijlage II van de Richtlijn uit te voeren. Ook hierbij is enige flexibiliteit om de frequentie van bemonstering

---

⁵ Enkel de benodigde werkuren. De procestijd/doorlooptijd is langer.

en de te meten parameters aan te passen aan de leveringsspecifieke situatie. ILT weegt per situatie of per groep situaties af of een uitzondering mogelijk is. De manier waarop deze afweging plaatsvindt wordt uitgewerkt in het implementatieprogramma.

Vanuit het ministerie van IenW worden protocollen opgesteld voor de risicobeoordeling en het risicobeheer. Voor de drinkwaterbedrijven wordt voortgebouwd op de bestaande praktijk. Daarnaast zal een maatwerk aanpak gemaakt worden voor de kleinere eigen winningen.

Als de risicobeoordeling of nieuwe parameters gemeten moeten worden zal deze bestaan uit een screeningsmonitoring en een omgevingsanalyse. Hierbij worden ook gegevens gebruikt uit de risicobeoordeling en risicobeheer van en monitoring van de onttrekkingsgebieden (uit de gebiedsdossiers en de feitedossiers). Als aangetoond kan worden dat bepaalde stoffen niet relevant zijn voor de drinkwaterproducenten, betekent dit dat de stoffen niet structureel hoeven te worden gemeten.

Financiële effecten voor drinkwaterbedrijven

De wijzigingen in de nieuwe Europese drinkwaterrichtlijn met betrekking tot de risicobeoordeling en het risicobeheer voor het gehele watervoorzieningssysteem zijn niet nieuw voor drinkwaterbedrijven. In de praktijk wordt al langere tijd gewerkt met een risicogebaseerde benadering, waarin de kwaliteit van het drinkwater uitgebreid wordt gemonitord en preventieve maatregelen en herstelmaatregelen worden genomen. De herziene Drinkwaterrichtlijn formaliseert dit.

Er wordt aangesloten bij de staande nationale praktijk, zoals leveringsplannen en bij het risicogebaseerd monitoren. Nu moet ook al jaarlijks het monitoringsprogramma goedgekeurd worden door de ILT en kent het leveringsplan een cyclus van 4 jaar. Omdat wijzigingen vaak voorkomen, zal het effect van de duur van de risicobeoordeling voor de drinkwaterbedrijven beperkt zijn.

De gevolgen van de wijzigingen zijn afhankelijk van de manier waarop drinkwaterbedrijven moeten rapporteren aan de ILT. Als de risicobeoordeling geïntegreerd kan worden in de bestaande documentatie, dan zal deze wijziging weinig extra lasten met zich meebrengen. Wanneer de risicobeoordeling apart aangeleverd moet worden zal dit zowel eenmalig als structureel een lastenverhoging betekenen. Omdat de Richtlijn geen aanleiding geeft om een extra rapportage te vragen, nemen wij aan dat dit niet nodig is. Hierdoor zijn er geen eenmalige lasten en blijven de structurele lasten gelijk.

Financiële effecten voor eigen winningen

De gevolgen voor eigen winningen verschillen per categorie eigen winning. Voor de duidelijkheid gaat het hier alleen om de 480 eigen winningen die onder de Drinkwaterwet vallen.

- Zeer kleine winningen⁶ zijn uitgezonderd van het maken van een risicobeoordeling. Zij volgen het standaardmonitoringsprogramma uit artikel 13 en Bijlage II van de Richtlijn. Dit programma is gelijk aan het programma wat zeer kleine winningen in de huidige situatie moeten volgen. Eigen winningen van deze categorie zullen dus geen lastentoe name ervaren als gevolg van deze regelgeving. Ook hierbij is enige flexibiliteit om de frequentie van bemonstering en de te meten parameters aan te passen aan de leveringsspecifieke situatie.
- Kleine eigen winningen kunnen door ILT worden uitgezonderd van het maken van een risicobeoordeling. Als de winning wordt uitgezonderd is er geen toename van de lasten. Als voor deze winningen een risicobeoordeling moet worden opgesteld betekent dit een toename van de administratieve lasten.

---

⁶ Zie paragraaf 2.3.1 voor het onderscheid tussen zeer kleine, kleine en overige eigen winningen

- Voor overige eigen winningen moet een risicobeoordeling worden opgesteld. Dit betekent een toename van de administratieve lasten.

Voor het bepalen van de hoogte van de bovengenoemde administratieve lasten is meer inzicht nodig in de protocollen die in 2022 door het ministerie van IenW worden opgesteld. Hierin komt te staan wat de minimumvereisten aan de risicobeoordeling precies zijn en in hoeverre de overheid eigen winningen helpt met het opstellen van de risicobeoordeling. De eenmalige lasten voor het opstellen van de eerste risicobeoordeling en de structurele lasten voor het éénmaal per zes jaar vernieuwen van de risicobeoordeling zijn hiervan sterk afhankelijk. Het is nog onbekend uit hoeveel eigen winningen de groep bestaat die een risicobeoordeling moet opstellen. Dit is afhankelijk van het aantal eigen winningen dat wordt uitgezonderd van deze verplichting. De mogelijkheid tot uitzondering voor een eigen winning wordt geregeld in een afwegingskader dat in 2022 wordt opgesteld⁷. Dit afwegingskader neemt in ieder geval mee hoe groot de eigen winning is, met welk doel er precies drinkwater wordt gewonnen en van omgevingsfactoren. Om deze redenen kunnen de eenmalige en de structurele lasten nog niet worden gekwantificeerd.

Bestuurlijke lasten

De ILT houdt toezicht op de drinkwaterbedrijven en eigen winningen. Ze beoordelen de risicobeoordeling van het gehele watervoorzieningssysteem van inname tot punt van levering. De beoordeling van ILT bestaat uit een goedkeuring van de risicobeoordeling of voorgestelde aanpassingen die moeten worden uitgevoerd. De ILT zal verschil in effecten ervaren tussen beoordeling van risicobeoordelingen van drinkwaterbedrijven en eigen winningen.

- In de huidige situatie beoordeelt de ILT de risicobeoordelingen van drinkwaterbedrijven al. In de voorgenomen situatie van risicobeoordelingen tenminste een keer in de vier jaar worden aangepast, en waar nodig eerder. Echter dit zal weinig lastenverlichting geven, omdat de addenda (toevoegingen of wijzigingen aan de risicobeoordelingen) ook moeten worden beoordeeld door de ILT. De jaarlijkse goedkeuring van het monitoringsprogramma van drinkwaterbedrijven blijft ongewijzigd. Kortom, deze wijziging zal wat betreft het toezicht op de drinkwaterbedrijven geen verandering van de lasten betekenen.
- Momenteel beoordeelt ILT alleen de monitoringsprogramma's van eigen winningen. In de huidige situatie beoordeelt de ILT de risicobeoordelingen van eigen winningen nog niet. Het toezicht op eigen winningen zal in de toekomst daarom intensiever worden. Naar schatting kost de beoordeling van één eigen winning⁸ één dag. Uitgaande van een uurtarief van € 72 (schaal 11)⁹ betekent dit dat de bestuurlijke lasten van de beoordeling van één risicobeoordeling € 576 bedragen. Het is niet bekend hoeveel eigen winningen in de voorgenomen situatie een risicobeoordeling moeten maken. De totale eenmalige lasten van het opstellen van de eerste risicobeoordeling en de structurele lasten van het eens per 6 jaar vernieuwen zijn hierdoor niet kwantificeerbaar. De tijdsbesteding van het toezicht op de risicobeheersmaatregelen kan niet worden gekwantificeerd omdat deze sterk afhankelijk is van de staat van de eigen winningen. Als er veel risicobeheersmaatregelen genomen moeten worden als gevolg van de risicobeoordeling kost toezicht voor ILT meer tijd.

---

⁷ Mogelijk maakt een eigen winning hier vrijwillig geen gebruik van, omdat op basis van de risicobeoordeling blijkt dat op minder stoffen hoeft te worden gemonitord.

⁸ Dit geldt voor de risicobeoordeling voor het onttrekkingsgebied en het gehele watervoorzieningssysteem.

⁹ Zie voor meer informatie bijlage II.

3.1.3 Risicobeoordeling van potentiële risico's huishoudelijke leidingnetten

Op grond van artikel 10 van de Richtlijn moeten de lidstaten zorgen dat een beoordeling voor huishoudelijke leidingnetten wordt uitgevoerd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen legionella en lood.

Voor legionella geldt in Nederland al sinds 2000 regelgeving. Die houdt in dat op prioritaire locaties (ziekenhuizen, hotels, campings et cetera) de eigenaar een risicoanalyse moet laten uitvoeren door een daartoe gecertificeerd bureau (BRL 6010). Het bureau stelt op basis daarvan een beheersplan op, dat door de eigenaar moet worden uitgevoerd. De ILT houdt hierop toezicht. Op grond van de Drinkwaterwetgeving is bepaald dat de eigenaar ieder half jaar bij een aantal tappunten (afhankelijk van de grootte van de installatie) metingen moeten laten doen op de aanwezigheid van legionellabacteriën.

Voor lood is het van belang dat op 2 juli 2020 een actieplan lood in drinkwater naar de Tweede Kamer is gestuurd. Op basis van een in november 2019 uitgebracht advies van de Gezondheidsraad zijn kindlocaties daarin als prioritair aangemerkt. Het betreft basisscholen, scholen voor speciaal basisonderwijs, buitenschoolse opvang, kinderopvang en gastouderopvang.

Daarbij is van belang dat – waar het gaat om de kwaliteit van de gebruikte materialen – de Drinkwaterwet uitsluitend betrekking heeft op het deel van het huishoudelijk leidingnet dat geen onderdeel uitmaakt van een gebouw. Voor zover het leidingnet wel onderdeel uitmaakt van een gebouw valt het onder de Woningwet, waardoor dat deel van het huishoudelijk leidingnet buiten de scope van het onderzoek valt.

De risicobeoordeling bevat de volgende elementen:

- een algemene analyse van de potentiële risico's van huishoudelijke leidingnetten en de daarmee samenhangende producten en materialen. De vraag of deze potentiële risico's van invloed zijn op de kwaliteit van het water uit de kraan;
- monitoring van voorgeschreven parameters in gebouwen en terreinen, waar tijdens de algemene analyse specifieke risico's voor de waterkwaliteit en de gezondheid van de mens zijn vastgesteld.

In het Drinkwaterbesluit is alleen het onderdeel buiten gebouwen geregeld. Er is in artikel 34 bepaald dat het leidingnet van een collectief leidingnet buiten een gebouw moet voldoen aan NEN 1006 (versie 2011). Dit houdt onder meer in dat er geen producten mogen zijn toegepast waar teveel lood in zit zoals loden leidingen.

Al in 1998 werd met de drinkwaterbedrijven afgesproken dat ze hun loden dienst- en aansluitleidingen zouden vervangen¹⁰. Sindsdien zijn veel van die leidingen vervangen, maar niet alles. In het Actieplan lood uit 2020¹¹ is daarom aangegeven dat de drinkwaterbedrijven de laatste nog resterende loden dienstleidingen en aansluitleidingen zullen vervangen. De wijziging heeft dus geen effect op drinkwaterbedrijven waar het de verwijdering van hun loden leidingen betreft. Ook de monitoring door hen blijft vrijwel ongewijzigd.

De wijzigingen sluiten aan op de eerdere afspraken die zijn gemaakt over vervanging van loden dienst- en aansluitleidingen en op de huidige legionellaregelgeving. Op basis van de interviews gaan we ervan uit dat daarom de inhoudelijke verschillen met de huidige situatie zeer beperkt zijn. Vanwege de verzwaring van de loodnorm is er mogelijk een lichte verhoging van de lasten.

¹⁰ Zie TK 1997–1998, 26 076, nr. 1

¹¹ Zie TK, 2019–2020, 27 625, nr. 506

3.2 Geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën

De eisen aan materialen die in aanraking komen met drinkwater en de behandelingschemicaliën waarmee het water wordt gereinigd, verschillen in de huidige situatie per EU-lidstaat. In de voorgenomen situatie wordt het systeem geharmoniseerd, door middel van lijsten met toegestane stoffen en beoordelingsmethodieken en criteria voor het testen van materialen en chemicaliën. De eerste lijsten met toegestane stoffen worden gebaseerd op de huidige nationale lijsten. Binnen 15 jaar worden deze lijsten opnieuw beoordeeld door de European Chemicals Agency (ECHA), op basis van een nog vast te stellen testmethode. Marktpartijen en relevante autoriteiten kunnen aanvragen indienen voor plaatsing of verwijdering van stoffen.

Om na te gaan of producten voldoen aan de materiaaleisen moeten ze worden gecertificeerd. Ook dit is in de huidige situatie nationaal geregeld en wordt in de voorgenomen situatie op Europees niveau geharmoniseerd. Als bewijs van de certificering moet een duidelijk leesbare en onuitwisbare markering worden geplaatst. Deze markering wordt op Europees niveau hetzelfde. Voor toezicht op de markt wordt aangesloten bij de Europese marktverordening voor non-food products. Hier moet een toezichthouder voor aangewezen worden.

Op dit moment is de precieze testmethode nog niet bekend, net als de inhoud van de eerste lijst met toegestane stoffen¹². Zo lang er geen Europese eisen zijn, gelden de huidige nationale eisen. De voorliggende wijzigingen in het Drinkwaterbesluit betreffen enkel de juridische grondslag voor de toekomstige eisen.

Financiële effecten voor producenten van materialen en chemicaliën

Regeldruk

Omdat de nieuwe eisen nog niet bekend zijn, kan nog niet worden bepaald wat hiervan het effect is voor de regeldruk en de bestuurlijke lasten. Ook is nog niet bekend of er overgangsrecht komt voor bestaande certificeringen. Als dit er niet komt moeten alle materialen en chemicaliën opnieuw worden gecertificeerd. Dit brengt hoge eenmalige lasten met zich mee. Wel kan een eerste aanzet worden gegeven naar het effect van de harmonisatie zelf. Panteia heeft onderzoek gedaan naar de effecten van harmonisatie van de eisen aan materialen en chemicaliën op bedrijven¹³. Dit onderzoek is Europees georiënteerd, maar heeft als vertrekpunt de vier lidstaten met strenge eisen aan materialen en chemicaliën, waarvan Nederland er een is. In de huidige situatie zijn de gemiddelde totale structurele kosten voor certificering per producent in dat onderzoek bepaald op € 330.000 voor Nederland, Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk¹⁴. In totaal gaat het om € 728 miljoen aan regeldruk voor alle certificeringsinspanningen gezamenlijk, oftewel 2.206 producenten. De besparing als gevolg van harmonisatie is geschat op € 165.000 per bedrijf, oftewel € 364 miljoen voor de vier landen in totaal. De belangrijkste reden hiervoor is dat er nog maar één certificering nodig is om het product in heel Europa te kunnen verkopen. De besparing is niet per land bepaald. We nemen aan dat de besparing voor de Nederlandse situatie van daaruit het beste kan worden benaderd naar rato van het inwoneraantal. De reden hiervoor is dat ook buitenlandse bedrijven die hun product in Nederland verkopen baat hebben bij de besparing. Daarom wordt niet aangesloten bij het aantal bedrijven met een vestiging in Nederland. De daling van de regeldruk zou dan sterk afhankelijk zijn van het totaal aantal vestigingen dat het bedrijf in Europa heeft.

¹² Naar verwachting is deze lijst in 2025 beschikbaar

¹³ Panteia (2016). Economic Effects of article 10 of the Drinking Water Directive, hoofdstuk 5.

¹⁴ Ongeveer 50 certificaten per bedrijf, dus kosten van € 6.600 per certificaat

Naar rato van het inwoneraantal bedraagt de besparing voor Nederland ruim € 28 miljoen¹⁵.

Markteffecten

De harmonisatie van de eisen en de certificering zorgt voor een betere toegang tot de Europese interne markt. Omdat nog maar één certificering nodig is om producten in heel Europa te verkopen, wordt concurrentie over de grens gestimuleerd. Dit betekent dat de markt efficiënter wordt.

Bestuurlijke lasten

In de huidige situatie speelt de ILT geen rol in het toezicht van de toelating en markttoezicht van de materialen die in aanraking komen met drinkwater en behandelchemicaliën waarmee het water wordt gereinigd. Wel in het toezicht op het gebruik in het drinkwatervoorzieningssysteem buiten gebouwen. Toezicht op het gebruik binnen gebouwen valt onder Gemeentelijk Bouwtoezicht. Het adviseren van eisen en criteria waaraan materialen moeten voldoen wordt door een commissie aangewezen via de Regeling materialen en chemicaliën uitgevoerd. De geharmoniseerde eisen zullen de werkwijze van deze commissie aanpassen.

Als gevolg van de harmonisatie zal in de toekomst markttoezicht komen op producenten en verkopers van materialen en chemicaliën die in aanraking komen met drinkwater. Naar verwachting zal de ILT dit gaan uitvoeren. Voor de uitvoering worden door de Europese Commissie nog uitvoeringshandelingen en gedelegeerde handelingen opgesteld. Naar verwachting zijn deze in 2024 beschikbaar. De manier waarop het markttoezicht vorm moet krijgen wordt direct vanuit de EU in een verordening vastgelegd. Omdat er op dit moment nog niets bekend is over de manier waarop het toezicht en de inspectie eruit moet zien kunnen de bestuurlijke lasten nog niet worden gekwantificeerd.

3.3 Aanpassing kwaliteitseisen drinkwater

Er is een aantal nieuwe parameters opgenomen in de Richtlijn, namelijk maximale waarden voor:

Tabel 2. Overzicht nieuwe parameters

Parameter	Waarde	Toelichting
Bisfenol A	2,5 µg/l	
Chloraat	0,25 mg/l	Deze parameter wordt alleen gemeten als dergelijke desinfectiemethoden worden gebruikt.
Chloriet	0,25 mg/l	Deze parameter wordt alleen gemeten als dergelijke desinfectiemethoden worden gebruikt.
Gehalogeneerde azijnzuren (HAA's)	60 µg/l	Deze parameter wordt alleen gemeten wanneer desinfectiemethoden die HAA's kunnen voortbrengen, worden gebruikt voor het desinfecteren van voor menselijke

¹⁵ Inwoneraantal Nederland: 17.474.693 (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Nederland>)

Inwoneraantal Duitsland: 80.159.662 (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Duitsland>)

Inwoneraantal Frankrijk: 62.814.233 (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Frankrijk>)

Inwoneraantal Verenigd Koninkrijk: 65.761.117 (https://nl.wikipedia.org/wiki/Verenigd_Koninkrijk)

In totaal zijn dit ruim 226 miljoen inwoners. Het percentage Nederlanders is dus ongeveer 7,7%. Dit betekent dat het Nederlandse aandeel in de besparing ruim € 28 miljoen bedraagt.

		consumptie bestemd water. Deze is de som van de volgende vijf representatieve stoffen: monochloor-, dichloor- en trichloorazijnzuur, en mono- en dibroomazijnzuur.
Microcystine-LR	1,0 µg/l	Deze parameter wordt alleen gemeten in geval van potentiële bloei in bronwater (stijgende dichtheid van cyanobacteriële cellen of bloeipotentieel)
Som van PFAS	0,10 µg/l	"Som van PFAS" is de som van per- en polyfluoralkylstoffen die risicovol worden geacht in verband met voor menselijke consumptie bestemd water, en die zijn opgenomen in bijlage III, deel B, punt 3. Dit is een subcategorie van stoffen onder "PFAS totaal" die een perfluoralkylgedeelte bevatten met drie of meer koolstofatomen (d.w.z. $-C_nF_{2n}-$, $n \geq 3$), of een perfluoralkylethergedeelte met twee of meer koolstofatomen (d.w.z. $-C_nF_{2n}OC_mF_{2m}-$, n en $m \geq 1$).
Uraan	30 µg/l	

Voor deze parameters geldt een overgangstermijn. Uiterlijk 12 januari 2026 moeten de lidstaten de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat voor menselijke consumptie bestemd water hieraan voldoet. Het huidige voorstel is dat Nederland de volledige overgangstermijn gebruikt.

Daarnaast is een aantal parameters aangepast. Zie daarvoor onderstaande tabel. Tenzij anders vermeld geldt voor deze parameters ook dat het drinkwater hier per 12 januari 2026 aan moet voldoen. Voor lood betekent dit dat Nederland geen gebruik maakt van de ruimte in de Richtlijn om de overgangperiode tot 2036 te laten lopen.

Tabel 3. Overzicht wijzigende parameters

Parameter	Huidige waarde	Nieuwe waarde	Toelichting
Lood	10 µg/l	5 µg/l	
Chroom	50 µg/l	25 µg/l	Vanaf 12 januari 2036
Seleen	10 µg/l	20 µg/l	
Antimoon	5 µg/l	10 µg/l	
Boor	0,5 mg/l	1,5 mg/l	

Het meten van extra stoffen levert extra regeldruk op voor provincies en waterbeheerders, drinkwaterproducenten en eigen winningen. Kosten bestaan uit het meten van nieuwe of gewijzigde stoffen, en eventueel voor het uitvoeren van risicobeheersmaatregelen als een norm niet gehaald wordt.

Financiële effecten voor drinkwaterbedrijven

Drinkwaterbedrijven werken al langere tijd op basis van risicogestuurd monitoren. Dit houdt in dat in het verleden veel stoffen zijn geanalyseerd waarbij geconcludeerd is dat deze geen risico's vormen. Zo lang dit kan worden aangetoond, wordt niet op de stof gemonitord. De lijsten met nieuwe en gewijzigde parameters zijn in de praktijk niet nieuw voor de drinkwaterbedrijven. In de toelichting van Tabel 2 is de informatie te vinden die op dit moment beschikbaar is over wel of niet meten van de nieuwe parameters. Over het algemeen geldt dat wanneer drinkwaterbedrijven in de risicobeoordeling kunnen aantonen dat een bepaalde parameter geen risico vormt, de parameter niet opnieuw gemeten

hoeft te worden. Uraan is hier een voorbeeld van, de aanwezigheid van uraan is gerelateerd aan het soort ondergrond, het komt maar bij bepaalde typen gesteenten voor. Als in de risicobeoordeling aangetoond wordt dat dat gesteente niet aanwezig is en er geen andere bronnen van uraanvervuiling zijn, hoeft uraan niet opnieuw gemeten te worden. Een voorbeeld van een verzameling stoffen die op veel plaatsen wel aanwezig is en risico's vormt, is PFAS. Deze stoffen worden in de huidige situatie al gemonitord door de drinkwaterbedrijven. Deze verplichting wordt met deze wijziging geformaliseerd. Het monitoren op PFAS kost naar schatting tussen de € 200 en € 400 per monster. Deze kosten maken de drinkwaterbedrijven echter in de huidige situatie al. Ditzelfde principe geldt voor de wijzigende parameters. Als in de risicobeoordeling kan worden aangetoond dat de parameter geen risico kan vormen, hoeft de stof niet opnieuw gemeten te worden. Er is dus een lichte toename van de regeldruk, omdat een aantal extra stoffen in de risicobeoordeling moet worden opgenomen. Naar verwachting is de onderbouwing voor het wel of niet moeten monitoren op de nieuwe stoffen grotendeels aanwezig bij de drinkwaterbedrijven. Mogelijk moet een aantal extra metingen worden uitgevoerd, maar naar verwachting kan het grootste deel worden afgehandeld met een kleine toename van de administratieve lasten voor het opnemen van bestaande onderbouwingen in de risicobeoordeling. Hoe dit er precies uit komt te zien wordt vormgegeven in het implementatieprogramma van de nieuwe Drinkwaterrichtlijn.

Financiële effecten voor eigen winningen

Eigen winningen werken op dit moment niet volgens het risicogestuurd monitoren. Eigen winningen zullen daarom de nieuwe en de gewijzigde parameters moeten gaan meten tenzij ze in de risicobeoordeling of in het standaardmonitoringsprogramma aan kunnen tonen dat deze stoffen geen risico vormen.

Een grove schatting van de kosten voor het meten van alle nieuwe parameters samen is € 800 per monster. Hoogstwaarschijnlijk is het echter niet nodig om alle parameters te meten, vanwege de risicobeoordeling en mogelijk maatwerk voor kleinere winningen zonder risicobeoordeling. Er wordt vanuit het ministerie van IenW op aangestuurd om zo lastenluw mogelijk te implementeren, dus verwacht wordt dat het aantal metingen zo beperkt mogelijk blijft. Daarnaast worden in bijna alle gevallen al monsters genomen, waardoor de extra lasten van het monitoren nog lager uitvallen.

Bestuurlijke lasten

De ILT houdt toezicht op de drinkwaterbedrijven en eigen winningen, door het beoordelen van de risicobeoordelingen. De kwaliteitseisen aan het drinkwater zijn daar ook een onderdeel van. De aanpassingen aan de kwaliteitseisen zullen voor de ILT weinig lasten met zich meebrengen, omdat alle stoffen op de lijst al zijn of worden gemonitord in het kader van risicogestuurd monitoren. Alleen de toevoeging van PFAS zou eventuele extra toezichtlasten met zich mee kunnen brengen. Hoeveel deze lasten zullen verhogen is op dit moment nog niet in te schatten.

3.4 Monitoring en aandachtstoffenlijst

Op grond van artikel 13 van de Richtlijn is het voor alle producenten verplicht om het drinkwater te monitoren. Het monitoringsprogramma bestaat uit de volgende elementen:

- Monitoring van
  - de in de lijsten in bijlage I, delen A, B en C opgenomen parameters
  - de eventuele door de lidstaat op grond van artikel 5, derde lid, vastgestelde parameters,

- de vastgestelde risico's overeenkomstig artikel 9 en bijlage II, deel C (Risicobeoordeling en risicobeheer van het watervoorzieningssysteem, tenzij de lidstaat parameters uit de lijst van te monitoren parameters heeft geschrapt);
- Operationele monitoring overeenkomstig bijlage II, deel D (Steekproefmethoden en plaatsen van monsterneming).
- Monitoring van de parameters opgenomen in deel D, bijlage I, voor de risicobeoordeling van de huishoudelijke leidingnetten (artikel 10, lid 1, onder b). Loodmonitoring in het kader van artikel 10 valt niet onder de wijzigingen van de voorliggende regeling.
- Monitoring van de in de aandachtstoffenlijst opgenomen stoffen en verbindingen (artikel 13, lid 8, vijfde alinea), door provincies, waterbeheerders en drinkwaterproducenten
- Monitoring om gevaren en gevaarlijke gebeurtenissen te identificeren (artikel 8, lid 2, eerste alinea, onder c) door provincies en waterbeheerders

De aandachtstoffenlijst bestaat in de huidige situatie nog niet. Op deze lijst worden nieuwe verbindingen opgenomen, zoals hormoonverstorende verbindingen, geneesmiddelen en microplastics. Als blijkt dat deze stoffen een negatief effect hebben op de gezondheid als ze in het drinkwater zitten, kan sneller worden opgetreden. De eerste aandachtstoffenlijst wordt uiterlijk op 12 januari 2022 vastgesteld. Op deze lijst komen in ieder geval β -Oestradiol en nonylfenol te staan. Uiterlijk 12 januari 2024 komt er een methodologie beschikbaar om microplastics te meten, zodat die op de aandachtstoffenlijst kunnen worden geplaatst. In artikel 13, lid 8 staat hierover: "De lidstaten stellen monitoringsvoorschriften op met betrekking tot de mogelijke aanwezigheid van in de aandachtstoffenlijst opgenomen stoffen of verbindingen, op relevante punten in het watervoorzieningssysteem van voor menselijke consumptie bestemd water."

Gevolgen van de wijzigingen

Gevolgen van monitoring in het algemeen

De monitoring van drinkwater sluit aan op de huidige situatie in Nederland.

Gevolgen van de aandachtstoffenlijst

Het meten van extra stoffen op de aandachtstoffenlijst levert extra regeldruk op voor drinkwaterproducenten, bijvoorbeeld omdat een laboratorium moet worden ingehuurd. De vraag is echter of er daadwerkelijk extra moet worden gemeten. De systematiek van de aandachtstoffenlijst komt voort uit het Nederlandse systeem, waarin alle potentieel gevaarlijke stoffen worden gemonitord totdat blijkt dat de stof niet gevaarlijk is, of dat die niet kan voorkomen bij de bron. Het ministerie van IenW heeft nog niet vormgegeven hoe de monitoring van de aandachtstoffenlijst eruit gaat zien. Dit gebeurt in 2022 in overleg met de sector en andere lidstaten. Ook is onbekend of de Europese Commissie bij de eerste aandachtstoffenlijst meer richting geeft. Om deze reden kunnen de gevolgen voor bedrijven en de overheid nog niet worden ingeschat. Mogelijk blijven de lasten gelijk, mogelijk stijgen ze structureel.

3.5 Derogaties

De derogaties uit de nieuwe Europese Drinkwaterrichtlijn hebben alleen betrekking op ontheffingen die eventueel verleend worden bij overschrijding van de normen voor de drinkwaterkwaliteit zoals opgenomen in het Drinkwaterbesluit en niet voor het in te nemen water waar in NL ook normen voor zijn gesteld in de drinkwaterregeling. De mogelijkheid tot derogaties blijft bestaan in de nieuwe Drinkwaterrichtlijn (artikel 15) maar

onder aangescherpte voorwaarden. Onder de nieuwe Drinkwaterrichtlijn mogen derogaties nog maar éénmaal met drie jaar worden verlengd, in plaats van tweemaal, waardoor ze in totaal maximaal zes jaar kunnen lopen in plaats van negen jaar. Daarnaast gelden voorwaarden zoals beschreven in de richtlijn.

Gevolgen van de wijzigingen

In de huidige situatie zijn er geen lopende derogaties. De wijzigingen hebben dus geen effect op de bestuurlijke lasten of financiële effecten. In de toekomst kan de regelgeving rondom PFAS misschien leiden tot derogaties. Omdat de precieze ontwikkelingen rondom PFAS nog niet goed te voorspellen zijn, is het op dit moment niet mogelijk om de effecten hiervan te kwantificeren.

3.6 Voorkomen lekverliezen

Producenten vanaf 10.000 m³ drinkwater per dag of voor minimaal 50.000 personen moeten lekverliezen monitoren, rapporteren en terugdringen tot een in 2026 te bepalen drempel. Het monitoren en rapporteren wordt onderdeel van de risicobeoordeling uit paragraaf 3.1.2.

Gevolgen van de wijzigingen

Drinkwaterproducenten rapporteren in hun jaarverslagen de verschillen tussen de hoeveelheid water die in het leidingnet terecht komt en de hoeveelheid die afgerekend wordt. Op basis van deze informatie zijn lekverliezen te bepalen, in Nederland is dat ongeveer 5-6%. In vergelijking met Europa is dit erg laag. Op basis van deze informatie en de informatie uit de interviews concluderen we dat de Nederlandse drinkwaterbedrijven niet over de drempel heen zullen komen en dat daarom zowel de drinkwaterbedrijven als de ILT weinig gevolgen zullen ondervinden van dit onderdeel. De drinkwaterbedrijven rapporteren al jaarlijks over lekverliezen aan de ILT. IenW zal met ILT en de sector nog afspreken welke methode in de toekomst gehanteerd zal worden. Het doorgeven van de lekverliezen aan de Europese Commissie zal effectief het enige gevolg zijn. Dit betekent een zeer lichte toename van bestuurlijke lasten voor ILT.

3.7 Toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water

Het Europese burgerinitiatief "Right2water" heeft ervoor gezorgd dat in de nieuwe Europese Drinkwaterrichtlijn extra voorschriften zijn opgenomen die de toegang tot drinkwater garanderen. Hierbij is specifieke aandacht voor kwetsbare groepen, het plaatsen van openbare tappunten en het stimuleren van het gebruik van kraanwater¹⁶. Lidstaten moeten op basis van de analyse bepalen of er aanvullende maatregelen nodig zijn. De genoemde maatregelen in de Richtlijn zijn uitvoeringsmaatregelen. Op basis van deze voorschriften hoeft de huidige nationale regelgeving niet aangepast te worden. Wel vergen ze actie van de overheid in de uitvoering.

Gevolgen van de wijzigingen

De wijzigingen hebben nu geen gevolgen voor bedrijven, decentrale overheden en uitvoeringsorganisatie. Wel moet Nederland een formele analyse uitvoeren en hierover rapporteren aan de Europese Commissie. Op basis van deze analyse, en de in de

---

¹⁶ Mede om het gebruik van plastic flessen te verminderen.

Drinkwaterrichtlijn genoemde maatregelen (artikel 16) om drinkwater te stimuleren, zal worden beoordeeld of aanvullende regelgeving en/of beleid wenselijk is en welke instrumenten ingezet kunnen worden.

De uitkomsten van de analyse kunnen mogelijke aandachtspunten naar voren brengen die in de toekomst kunnen leiden tot verdere maatregelen met effecten voor de verschillende doelgroepen, maar op basis van de nu beschikbare concepten zijn er geen gevolgen zichtbaar.

3.8 Consumentenbescherming en gegevensverzameling

Producenten zijn verplicht om de gegevens in bijlage IV van de Richtlijn op een voor consumenten begrijpelijke manier te communiceren. Samengevat gaat het om informatie over het productieproces, resultaten van de risicobeoordeling, eventuele gevaren voor de gezondheid en consumentenadvies over het terugdringen van verbruik.

Het ministerie van IenW zal in samenwerking met de drinkwaterbedrijven en ILT bepalen hoe hier uitvoering aan kan worden gegeven in het implementatieprogramma. De gevraagde gegevens zijn voor een groot deel al beschikbaar. Ook wordt een deel van de gegevens naar consumenten gecommuniceerd. Voor eigen winningen wordt gezorgd voor maatwerk, omdat niet alle gegevens bij die producenten beschikbaar zijn en/of relevant zijn.

Gevolgen van de wijzigingen

De gevolgen van de wijzigingen zijn nog niet goed te kwantificeren, omdat de precieze invulling met drinkwaterbedrijven en ILT nog afgestemd moet worden. Met name voor eigen winningen zal deze wijziging extra lasten met zich meebrengen.

Financiële effecten drinkwaterbedrijven

In de huidige situatie communiceren drinkwaterbedrijven al veel informatie over het drinkwater aan consumenten. Informatie over bijvoorbeeld de gezondheidsrisico's door te verwijzen naar het RIVM of de GGD 's zou mogelijk extra werk met zich mee kunnen brengen voor de drinkwaterbedrijven.

Het is in de sector nu geregeld dat de drinkwaterbedrijven elk op hun eigen manier de communicatie naar klanten verzorgen, waarbij drinkwaterbedrijven inhoudelijk zoveel mogelijk afstemmen. Als de informatie in specifieke formats aan de consumenten gecommuniceerd moet worden, veroorzaakt dit een lastentoeename. Als drinkwaterbedrijven zelf mogen bepalen hoe ze de communicatie vormgeven wordt er niet of nauwelijks een toename van lasten verwacht.

Financiële effecten eigen winningen

Eigen winningen communiceren in de huidige situatie nog niet structureel informatie over de drinkwaterkwaliteit aan consumenten. Deze maatregelen zullen dus lasten met zich mee brengen. Hoe hoog deze lasten zijn, is afhankelijk van de precieze eisen die gesteld gaan worden. Omdat dit nog moet worden afgestemd zijn de financiële effecten nog niet in kaart te brengen.

Bestuurlijke lasten

Omdat de drinkwaterbedrijven in de huidige situatie over het algemeen al informatie over het drinkwater aan consumenten communiceren, zal het toezicht voor de ILT op drinkwaterbedrijven weinig veranderen op dit onderdeel.

Eigen winningen communiceren in de huidige situatie minder informatie over het drinkwater aan de consument. ILT moet als gevolg van deze wijziging daarom toezicht houden of eigen winningen deze maatregelen opvolgen. Dit betekent een lastenverzwaring voor de ILT. Door de grote verschillen tussen eigen winningen zal hier ook door de ILT veel maatwerk toegepast worden. Het is hierdoor nog niet mogelijk om een kwantificering van de effecten voor ILT te maken.

4 Bedrijfseffectentoets

In dit hoofdstuk zijn alle vragen van de bedrijfseffectentoets opgenomen. De vragen die eerder in het rapport nog niet beantwoord zijn, zijn hieronder beantwoord. Van de vragen die wel in hoofdstuk 3 zijn beantwoord is een samenvatting van het resultaat opgenomen.

4.1 Algemeen

Vraag 1: Voor hoeveel bedrijven en welke categorieën bedrijven worden bedrijfseffecten verwacht?

In paragraaf 2.3 zijn de bedrijven en categorieën bedrijven uitgewerkt waarvoor effecten worden verwacht. Hieronder worden ze kort opgesomd:

Tabel 4. Doelgroep en aantallen

Doelgroep	Aantal bedrijven
Producenten	
Drinkwaterbedrijven	10
<u>Eigen winningen, waarvan:</u>	<u>480¹⁷</u>
Zeer kleine eigen winningen	Onbekend
Kleine eigen winningen	Onbekend
Overige eigen winningen	Onbekend
Producenten van materialen en chemicaliën	2.206 ¹⁸
Totaal	2.696

4.2 Regeldrukeffecten

Vraag 2: Welke gevolgen heeft de ontwerpregelgeving voor de regeldruk (informatieverplichtingen aan de overheid en/of inhoudelijke verplichtingen) voor bedrijven?

Tabel 5. Overzicht eenmalige regeldruk

Eenmalige regeldruk	Regeldruk		
	Drinkwaterbedrijven	Eigen winningen	Producenten van materialen en chemicaliën
Risicogebaseerde benadering			
Risicobeoordeling en risicobeheer onttrekkingsgebieden	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer gehele watervoorzieningssysteem	Geen lasten	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.

¹⁷ Alleen de bedrijven die direct onder regels vallen vanuit het Drinkwaterbesluit zijn hier opgenomen

¹⁸ Dit zijn niet alleen in Nederland gevestigde bedrijven, maar Europese bedrijven die in Nederland (kunnen) leveren.

Risicobeoordeling en risicobeheer van potentiële risico's huishoudelijke leidingnetten	Onbekend	Geen toename in lasten	N.v.t.
Geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën	N.v.t.	N.v.t.	Geen lasten
Aanpassingen kwaliteitseisen drinkwater	Hoogte regeldruk onbekend	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.
Monitoring en aandachtsstoffenlijst	Geen lasten	Geen lasten	N.v.t.
Derogaties	Geen lasten	Geen lasten	N.v.t.
Voorkomen lekverliezen	Geen lasten	N.v.t.	N.v.t.
Toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Consumentenbescherming en gegevensverzameling	Onbekend	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.

Tabel 6. Overzicht structurele regeldruk

Structurele regeldruk	Regeldruk		
	Drinkwaterbedrijven	Eigen winningen	Producenten van materialen en chemicaliën
Risicogebaseerde benadering			
Risicobeoordeling en risicobeheer ont-trekkingsgebieden	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer gehele watervoorzieningssysteem	Lasten blijven gelijk	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer van potentiële risico's huishoudelijke leidingnetten	Onbekend of er regeldruk is	Geen toename in lasten	N.v.t.
Geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën	N.v.t.	N.v.t.	Afname lasten € 28 miljoen
Aanpassingen kwaliteitseisen drinkwater	Afhankelijk van risicobeoordeling	Afhankelijk van risicobeoordeling of maatwerk	N.v.t.
Monitoring en aandachtsstoffenlijst	Onbekend of er regeldruk is	Onbekend of er regeldruk is	N.v.t.
Derogaties	Geen lasten	Geen lasten	N.v.t.
Voorkomen lekverliezen	Geen lasten	N.v.t.	N.v.t.
Toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Consumentenbescherming en gegevensverzameling	Onbekend of er regeldruk is	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.

Vraag 3: In het geval van implementatie van EU-regelgeving: is gekozen voor lastenluwe implementatie, zonder 'nationale koppen' en met optimaal gebruik van 'kan-bepalingen'?

De wijzigingen aan het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving hebben puur tot doel om de nieuwe Drinkwaterrichtlijn zo lastenluw mogelijk te implementeren. Voor lood wordt echter geen gebruik gemaakt van de in de Richtlijn toegestane overgangstermijn. Wij verwachten dat dit geen effect heeft op bedrijven, waardoor er geen sprake is van een nationale kop.

4.3 Innovatie-effecten

Vraag 4: Welke gevolgen heeft de ontwerpregelgeving voor de innovatieruimte, innovatiebereidheid en innovatiecapaciteit van bedrijven?

Er worden geen innovatie-effecten verwacht van de onderzochte wijziging.

4.4 Markteffecten

Vraag 5: Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor de werking van de markt?

Verwacht wordt dat het harmoniseren van de eisen aan materialen en chemicaliën tot gevolg dat belemmeringen op de Europese interne markt worden weggenomen. Zie hiervoor paragraaf 0.

Vraag 6: Wat zijn de sociaaleconomische effecten van ontwerpregelgeving: met name de verwachte ontwikkelingen op werkgelegenheid en arbeidsvoorwaardenontwikkeling?

Er worden geen sociaaleconomische effecten verwacht.

4.5 Overige bedrijfseffecten

Vraag 7: Welke andersoortige kosten en baten voor bedrijven, die niet onder de regeldrukdefinitie vallen, worden op grond van deze ontwerpregelgeving voorzien?

Als drinkwaterbedrijven of eigen winningen op grond van de risicobeoordeling op extra stoffen moeten monitoren heeft dit positieve gevolgen voor de omzet van laboratoria.

5 Conclusie

Bij de implementatie van de nieuwe Drinkwaterrichtlijn in het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Drinkwaterbesluit zijn nog veel gevolgen onbekend, omdat er nog nadere invulling moet komen vanuit de EU of het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De samenvatting van de gevolgen op de specifieke onderdelen is opgenomen in onderstaande tabellen.

Tabel 7. Overzicht eenmalige bestuurlijke lasten

Eenmalige bestuurlijke lasten	Bestuurlijke lasten	
	ILT	Provincies en waterbeheerders
Risicogebaseerde benadering		
Risicobeoordeling en risicobeheer onttrekkingsgebieden	Winnings van drinkwaterbedrijven: geen lasten Eigen winningen: € 576 per risicobeoordeling	Winnings van drinkwaterbedrijven: Geen lasten Eigen winningen: lasten onbekend
Risicobeoordeling en risicobeheer gehele watervoorzieningssysteem		N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer van potentiële risico's huishoudelijke leidingnetten	Geen eenmalige lasten	N.v.t.
Geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën	Geen lasten	N.v.t.
Aanpassingen kwaliteitseisen drinkwater	Geen lasten	N.v.t.
Monitoring en aandachtsstoffenlijst	Onbekend	N.v.t.
Derogaties	Geen lasten	N.v.t.
Voorkomen lekverliezen	Geen lasten	N.v.t.
Toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water	N.v.t.	N.v.t.
Consumentenbescherming en gegevensverzameling	Hoogte lasten onbekend	N.v.t.

Tabel 8. Overzicht structurele bestuurlijke lasten

Structurele bestuurlijke lasten	Bestuurlijke lasten	
	ILT	Provincies en waterbeheerders
Risicogebaseerde benadering		
Risicobeoordeling en risicobeheer onttrekkingsgebieden	Winnings van drinkwaterbedrijven: lasten gelijk Eigen winningen toename € 576 per risicobeoordeling + beheersmaatregelen	Winnings van drinkwaterbedrijven: Geen lasten Eigen winningen: onbekend of de lasten gelijk blijven of toenemen.
Risicobeoordeling en risicobeheer gehele watervoorzieningssysteem		N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer van potentiële risico's huishoudelijke leidingnetten	Geen toename in lasten	N.v.t.
Geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën	Toename in lasten	N.v.t.
Aanpassingen kwaliteitseisen drinkwater	Toename in lasten	N.v.t.
Monitoring en aandachtsstoffenlijst	Onbekend	N.v.t.

Derogaties	Geen lasten	N.v.t.
Voorkomen lekverliezen	Zeer lichte toename	N.v.t.
Toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water	N.v.t.	N.v.t.
Consumentenbescherming en gegevensverzameling	Toename	N.v.t.

Tabel 9. Overzicht eenmalige regeldruk

Eenmalige regeldruk	Regeldruk		
	Drinkwaterbedrijven	Eigen winningen	Producenten van materialen en chemicaliën
Risicogebaseerde benadering			
Risicobeoordeling en risicobeheer onttrekkingsgebieden	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer gehele watervoorzieningssysteem	Geen lasten	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer van potentiële risico's huishoudelijke leidingnetten	Onbekend	Geen toename in lasten	N.v.t.
Geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën	N.v.t.	N.v.t.	Geen lasten
Aanpassingen kwaliteitseisen drinkwater	Hoogte regeldruk onbekend	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.
Monitoring en aandachtsstoffenlijst	Geen lasten	Geen lasten	N.v.t.
Derogaties	Geen lasten	Geen lasten	N.v.t.
Voorkomen lekverliezen	Geen lasten	N.v.t.	N.v.t.
Toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Consumentenbescherming en gegevensverzameling	Onbekend	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.

Tabel 10. Overzicht structurele regeldruk

Structurele regeldruk	Regeldruk		
	Drinkwaterbedrijven	Eigen winningen	Producenten van materialen en chemicaliën
Risicogebaseerde benadering			
Risicobeoordeling en risicobeheer onttrekkingsgebieden	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer gehele watervoorzieningssysteem	Lasten blijven gelijk	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.
Risicobeoordeling en risicobeheer van potentiële risico's huishoudelijke leidingnetten	Onbekend of er regeldruk is	Geen toename in lasten	N.v.t.
Geharmoniseerde eisen aan materialen en behandelingschemicaliën	N.v.t.	N.v.t.	Afname lasten € 28 miljoen
Aanpassingen kwaliteitseisen drinkwater	Afhankelijk van risicobeoordeling	Afhankelijk van risicobeoordeling of maatwerk	N.v.t.
Monitoring en aandachtsstoffenlijst	Onbekend of er regeldruk is	Onbekend of er regeldruk is	N.v.t.
Derogaties	Geen lasten	Geen lasten	N.v.t.
Voorkomen lekverliezen	Geen lasten	N.v.t.	N.v.t.
Toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Consumentenbescherming en gegevensverzameling	Onbekend of er regeldruk is	Hoogte regeldruk onbekend	N.v.t.

Bijlagen bij rapportage:

Financiële effectentoets implementatie Drinkwaterrichtlijn

I	Regeldruk en het SKM	28
II	Toelichting gehanteerde tarieven decentrale overheden	32

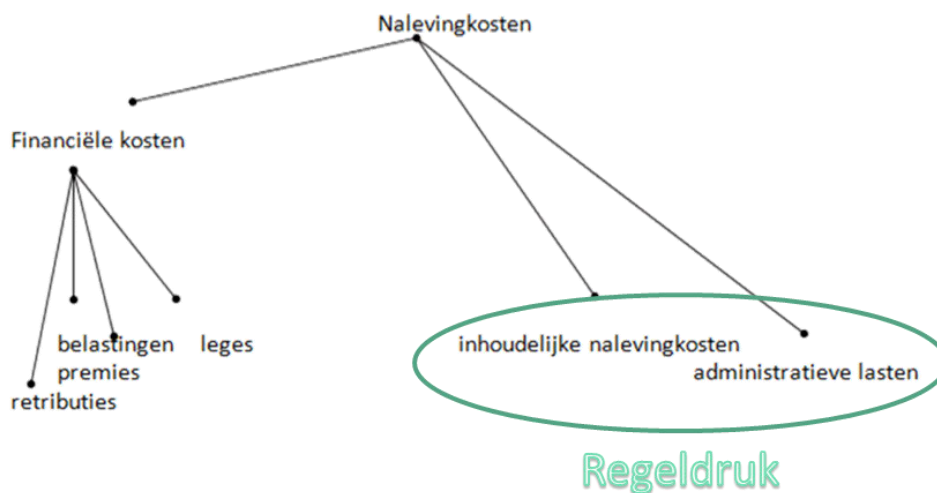
I Regeldruk en het SKM

De financiële effecten van regelgeving voor bedrijven, kortweg regeldruk, worden berekend met behulp van een landelijke methodiek die is vastgelegd in het Handboek meting regeldruk¹⁹ van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Regeldruk

Regeldruk is in het handboek gedefinieerd als de administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten die bedrijven (en bedrijven) ondervinden als direct gevolg van wettelijke verplichtingen. De gedachte achter het in kaart brengen en verminderen van regeldruk is dat burgers en bedrijven tijd overhouden om in hun corebusiness te investeren als zij minder tijd en geld aan regelverplichtingen besteden.

In onderstaande figuur is weergegeven welke kosten wel en niet tot de regeldruk voor bedrijven worden gerekend.

Figuur 3. Welke kosten behoren tot de regeldruk (*Handboek meting regeldrukkosten, 2018*)

In onderstaand kader zijn de begrippen administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten gedefinieerd.

¹⁹ https://www.kcwj.nl/sites/default/files/handboek_meting_regeldrukkosten_v_1-1-2018.pdf

Kader 1. Definities administratieve lasten en inhoudelijke nalevingskosten.**Administratieve lasten (AL)**

AL zijn de kosten die burger, bedrijf of professional maakt om te voldoen aan informatieverplichtingen voortvloeiend uit de regelgeving van de overheid. Het gaat hierbij zowel om het nakomen van verplichtingen als het uitoefenen van rechten. Deze kosten worden uitgedrukt in euro's.

Het gaat specifiek om kosten voor het verstrekken van informatie, zoals opgelegd door regelgeving van de overheid. Dit betekent concreet dat de regelgeving het uitgangspunt is voor een onderzoek naar de omvang van de AL. In de artikelen van de regelgeving is aangegeven welke informatie moet worden overlegd: dit zijn de informatieverplichtingen. Om hieraan te voldoen, moet men handelingen uitvoeren zoals het invullen van formulieren of het verzamelen van aanvullende informatie.

(Inhoudelijke) nalevingskosten (NK)

Dit betreft kosten die (georganiseerde) burgers, bedrijven of professionals maken om te voldoen aan de inhoudelijke verplichtingen die wet- en regelgeving stelt. Een voorbeeld is de verplichting tot het hebben van een brandmeldinstallatie uit het Bouwbesluit 2012.

Dit zijn dus investeringen die bedrijven moeten doen om aan de in wet- en regelgeving vastgelegde specifieke eisen te kunnen voldoen (normen, voorschriften, procedures en dergelijke). Deze eisen hebben betrekking op het gedrag van personen en toestanden van gebouwen, productiemiddelen, het proces van productie of dienstverlening, inrichting van de administratie anders dan om direct te voldoen aan informatieverplichtingen aan de overheid, producten en/of diensten.

Uit: Handboek meting regeldrukkosten, 2018

Het standaard kostenmodel (SKM)

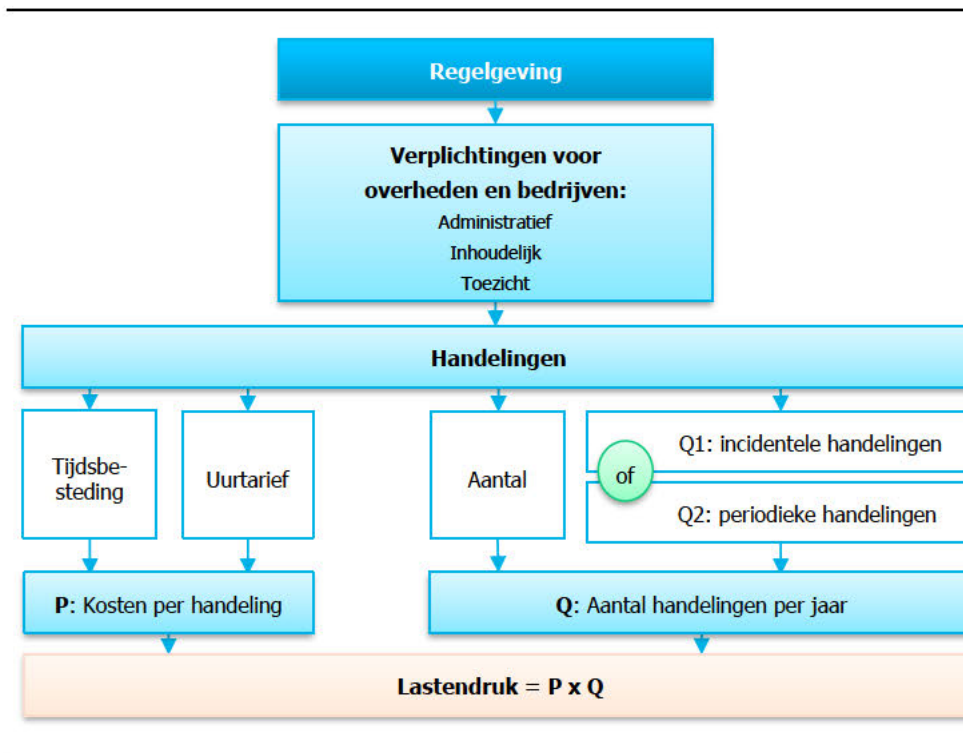
Voor het berekenen van regeldruk wordt gebruik gemaakt van het standaard kostenmodel (SKM), dat op de volgende pagina is toegelicht. Het SKM berekent de regeldruk door de kosten van het één keer uitvoeren van een handeling (P) te vermenigvuldigen met het aantal handelingen (Q). Het SKM maakt hierbij onderscheid tussen de typen lasten in het bovenstaande kader.

Uurtarieven

De methodiek schrijft voor om in het SKM te rekenen met standaard uurtarieven. Hiervoor is gebruik gemaakt van bijlage 5 van het handboek. In deze bijlage zijn voor specifieke functies standaarduurtarieven beschreven. In de tekst van het rapport en het SKM is steeds aangegeven welke uurtarieven zijn gebruikt. Voor burgers geldt dat regeldruk is gerapporteerd in uren en externe kosten. Burgers kennen in principe geen uurtarief²⁰.

Voor overheden kent het Handboek geen overzicht van uurtarieven. We hanteren voor de overheidstarieven de jaarlijkse uitgave 'Handleiding overheidstarieven' die jaarlijks wordt uitgegeven door het ministerie van Financiën.

²⁰ In de voortgangsrapportages over het regeldrukprogramma hanteert het ministerie van EZK voor burgers het uurtarief van € 15.

Figuur 4. Het berekenen van regeldruk en bestuurlijke lasten met het SKM.

Statistische representativiteit

Metingen van regeldruk op basis van het handboek zijn geen statistische onderzoeken. Ze dienen een beeld te geven van de orde van grootte van de kosten die door regelgeving worden veroorzaakt en met name duidelijk te maken welke handelingen en verplichtingen de voornaamste oorzaak zijn van deze regeldruk. In de conclusies worden de resultaten dan ook gepresenteerd met een afronding op tienduizendtallen om schijnnaauwkeurigheid te voorkomen. Resultaten kunnen met een kleinere afronding worden weergegeven afhankelijk van de omvang van het resultaat.

Initiële en structurele regeldruk

Bij het berekenen van de regeldruk wordt in het handboek onderscheid gemaakt tussen:

- Eenmalige regeldruk. Dit zijn lasten die voortkomen uit verplichtingen die eenmalig moeten worden uitgevoerd bij introductie van nieuwe regels of wijziging van bestaande regels.
- Structurele regeldruk. Deze lasten komen voort uit verplichtingen die regulier worden uitgevoerd om te kunnen voldoen aan de in de regelgeving opgelegde informatieverplichtingen. Het betreft bijvoorbeeld verplichtingen die gekoppeld zijn aan inschrijvingen, verantwoording en toezicht (bijvoorbeeld bij iedere aanvraag of jaarlijks terugkerend).

Rapporteren over regeldruk

Het SKM is zodanig ingericht dat op alle gewenste niveaus kan worden gerapporteerd. Voor elke verplichting wordt naast de kosten ook bijgehouden welke bedrijven ermee te maken hebben en wat de oorsprong is van de verplichting. In fase 1 van het onderzoek

wordt afgestemd op welke niveaus er kan worden gerapporteerd. We stellen voor om in ieder geval te rapporteren over:

- De regeldruk naar type doelgroep. Het betreft hier de verschillen tussen typen bedrijven en typen (decentrale) overheden.
- De regeldruk naar type lasten. De regeldruk wordt hierbij opgesplitst in administratieve lasten, nalevingskosten, toezichtlasten en bestuurlijke lasten.

Transparantie en herleidbaarheid

Transparantie en herleidbaarheid van onderzoeksgegevens zijn van groot belang om de kwaliteit van de onderzoeksresultaten te borgen. In het SKM wordt daarom de herkomst van alle gebruikte gegevens zorgvuldig en transparant gedocumenteerd. Alle berekeningen zijn daarmee te allen tijde herleidbaar tot de individuele gegevensbronnen.

II Toelichting gehanteerde tarieven decentrale overheden

CAR-UWO salaristabel, overhead en toeslagen

De begeleidingscommissie heeft besloten om voor dit onderzoek de CAR-UWO salaristabel als uitgangspunt te hanteren voor de uurtarieven van decentrale overheden. Het College voor Arbeidszaken van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (CvA) maakt met de vakbonden Abvakabo FNV, CNV Publieke Zaak en de CMHF-afspraken over de arbeidsvoorwaarden voor het gemeentelijk personeel. Deze afspraken worden vastgelegd in de CAR-UWO: de arbeidsvoorwaardenregeling voor de sector gemeenten.

In dit onderzoek is uitgegaan van de salaristabel volgens de nieuwe structuur van 1 oktober 2019. De salaristabel kent 18 schalen en 11 periodieken. Voor dit onderzoek zijn we voor iedere schaal uitgegaan van het gemiddelde salaris op basis van alle periodieken. Dit gemiddelde betreft het salaris, gebaseerd op een 36-urige werkweek dat een organisatie daadwerkelijk heeft uitgekeerd aan een medewerker. Om inzicht te krijgen in de feitelijke kosten voor de organisatie, moet dit salaris met de volgende posten vermeerderd worden:

- **Overhead.** In dit onderzoek is rekening gehouden met een overhead²¹ van gemiddeld 31,4%.
- **Toeslagen.** In het onderzoek is gerekend met een toeslagpercentage van 50,4%, bestaande uit werkgeverspremies, pensioen, vakantiegeld en de eindejaarsuitkering.

De onderstaande tabel toont de berekening van de totale maandelijkse en jaarlijkse kosten van één fte voor de schalen 7 tot en met 14.

---

²¹ 'Op basis van de Berenschot benchmark Gemeenten formatie en kosten.

Tabel IV-1. Overzicht opbouw salarissen overheid

Schaal	Gemiddeld bruto maand- salaris in €	Overhead (31,4%) in €	Toeslagen (50,4%) in €	Totale bruto maan- delijkse kosten ex btw in 2019	Totale jaarlijkse kosten in € in 2019
7	2.594	1.225	1.308	5.127	61.527
8	2.948	1.392	1.486	5.826	69.910
9	3.302	1.559	1.664	6.526	78.307
10	3.601	1.701	1.815	7.117	85.406
10A	3.937	1.859	1.984	7.780	93.358
11	4.240	2.002	2.137	8.379	100.548
11A	4.584	2.165	2.310	9.059	108.704
12	4.927	2.327	2.483	9.738	116.854
13	5.407	2.554	2.725	10.686	128.235
14	5.857	2.766	2.952	11.574	138.887

Direct productieve uren (DPU)

Het uurtarief kan op basis van de totale maandelijkse kosten worden bepaald door het uurtarief te delen door het aantal uren dat een medewerker daadwerkelijk inzetbaar is.

Op basis van de 'Berenschot benchmark Gemeenten formatie en kosten' gaan we ervan uit dat het aantal direct productieve uren gemiddeld 1.400 uren (DPU's) bedraagt. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de kosten per schaal tarief, per uur.

Tabel IV-2. Overzicht opbouw salarissen overheid.

Schaal	Totale jaarlijkse kosten in € in 2019	Uurtarief ex btw in €	Uurtarief incl. btw in €
7	61.527	44	53
8	69.910	50	60
9	78.307	56	68
10	85.406	61	74
10A	93.358	67	81
11	100.548	72	87
11A	108.704	78	94
12	116.854	83	101
13	128.235	92	111
14	138.887	99	120